

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Кравченко А.В.

магістрант,

Житомирський інститут

Міжрегіональної академії управління персоналом

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади на засадах децентралізації, концептуальні засади якої були схвалені у 2014 році, а практична реалізація розпочалась у 2015 році, виявилась серед найрезультативніших і найпомітніших із проголошених стратегічних реформ. Реформа децентралізації спрямована на створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, що забезпечать місцевий економічний розвиток, надання населенню високоякісних та доступних публічних послуг. Роль об'єднаних територіальних громад у забезпеченні інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території має стати ключовою.

Досягнуті позитивні результати в реалізації реформи децентралізації значною мірою обумовлені особливою увагою до неї з боку найвищих посадових осіб та органів влади в державі. Зокрема, реформа децентралізації постійно перебувала в полі зору Президента України. Указом Президента України «Про першочергові заходи розвитку місцевого самоврядування в Україні на 2017 рік» підвищення інституційної спроможності місцевого самоврядування визначено одним із пріоритетів розвитку держави на 2017 рік.

Кабінет Міністрів України у вересні 2016 р. своїм розпорядженням затвердив нову редакцію плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Основними заходами передбачено розроблення концептуальних засад секторальних реформ у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо, удосконалення законодавчо-нормативного забезпечення реформи, посилення відповідальності органів місцевого самоврядування за прийняті ними рішення,

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, надання консультативно-методологічної допомоги територіальним громадам.

У квітні 2017 р. Урядом прийнято розпорядження «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» [2–4]. У середньостроковому плані реформа децентралізації визначена серед ключових пріоритетів у формуванні системи ефективного врядування в державі. Таким чином, прийнято середньострокову маршрутну карту реформи, що дає можливість громадам планувати і бюджети, і свій розвиток не на рік, на перспективу.

Отож, реформа децентралізації отримала доволі широку підтримку громадськості та експертного середовища України. Причому найвищу підтримку реформи зафіксовано у регіонах, що є лідерами у формуванні об'єднаних територіальних громад.

Децентралізація значним чином вплинула на відносини між центральною владою і місцевим самоврядуванням, однак це не означає довільного характеру змін, що відбулися. Межі децентралізації залежать від політичної ваги, людських і фінансових ресурсів, що перебувають у розпорядженні місцевої влади. Крім того, децентралізація управління не існує поза межами держави, вона проводиться з ініціативи та під контролем центральної влади. Але децентралізація неможлива, якщо місцева влада є не більш ніж виконавцем політики центральної влади.

Досвід прогресивних країн Європи щодо децентралізації державної влади довів стратегічну роль первинної ланки публічного управління інституту місцевого самоврядування [5]. В свою чергу, первинним управлінським рівнем цього інституту виступає територіальна громада як суб'єкт, що забезпечує якість і рівень життєдіяльності соціальної системи, а також зумовлює ставлення людей до влади та держави. Адже державна політика тоді має підтримку громадянського суспільства, коли реально спрямована на забезпечення його прав та інтересів.

Важливою складовою реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на нинішньому етапі є процес побудови обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади шляхом проведення добровільного об'єднання територіальних громад. Результатом об'єднання територіальних громад має стати також і створення базової ланки адміністративно-територіального устрою – громади, сукупність яких складатиме район. Особливістю здійснення добровільного об'єднання територіальних громад є об'єднання всіх територіальних громад району, внаслідок чого виникає ситуація, за якої межі юрисдикції представницького органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади повністю співпадає з межами

юрисдикції районної ради та районної державної адміністрації. Виходячи з доцільності збереження дійсної трьохрівневості територіального устрою та системи місцевого самоврядування, раціональним способом вирішення вказаної проблеми є приєднання району, в якому існує лише одна територіальна громада, до одного з сусідніх районів з наступною реорганізацією районних державних адміністрацій, ліквідацією районних рад об'єднаних районів та проведення виборів до новоствореної районної ради створеного в результаті об'єднання району.

Невеликий та недостатньо успішний досвід України щодо децентралізації та демократизації державної влади свідчить про необхідність постійної підтримки місцевого самоврядування з боку держави та створення нею умов для сталого розвитку територіальних громад. Однією з таких умов є укріплення їх дієздатності та самодостатності, зокрема, завдяки добровільному об'єднанню з метою ефективнішого використання територіального потенціалу, а також інвестицій держави. Утім, успішність цих процесів має низький відсоток в силу низки об'єктивних (слабке нормативно-правове поле, різний територіальний потенціал) і суб'єктивних причин (громадянський рівень розвитку громади, лідерський потенціал місцевої еліти). За таких умов актуалізується теоретико-методична проблематика державного управління, як-то: осучаснення змісту державної політики щодо самостійного розвитку територіальних громад; упорядкування повноважень між різними рівнями публічного управління за принципом субсидіарності; удосконалення механізмів державної політики щодо забезпечення співробітництва територіальних громад на засадах партнерського використання як місцевих, так і державних ресурсів.

Аналіз державного механізму формування та реалізації державної політики щодо розвитку спроможних територіальних громад дозволив виокремити такі ключові напрями його удосконалення [5]:

- розробка та впровадження сучасного формату функціонування місцевих органів державної влади;
- розробка та впровадження уніфікованої моделі функціонування і розвитку територіальних громад;
- визначення чітких орієнтирів розвитку соціального капіталу громад;
- моніторинг, оцінювання та координування діяльності громад;
- осучаснення нормативно-правових засад формування та реалізації державної політики щодо розвитку територіальних громад.

Таким чином, дієвість та самодостатність первинної ланки місцевого самоврядування територіальних громад може бути забезпечена, переважно, завдяки досконалій державній політиці в умовах

децентралізації влади, але не менш визначальною стає ініціатива самих територіальних громад та їх прагнення до співробітництва не лише з державою, а й між собою з метою ефективного використання ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій : Закон України № 1009-IX від 17.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-IXiText>

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо добровільного приєднання територіальних громад : Закон України № 1851-VIII від 9 лютого 2017 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1851-19.13>

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей добровільного об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів : Закон України № 1923-VIII від 14 березня 2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1923-viii>

5. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України [Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. Київ : Москаленко О. М., 2012. 212 с.

Мельник В.В.

студентка;

Завистовська Г.І.

кандидат економічних наук, доцент,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Парламентський фінансовий контроль є одним з видів державного фінансового контролю і виступає неодмінною умовою сталого конституційного ладу. Призначення парламентського фінансового контролю полягає в успішній реалізації функцій держави щодо забезпечення процесу формування і ефективного використання фінансових ресурсів у всіх сферах і ланках життєдіяльності суспільства.